

**GLAS
ANDELA
ARNALDUR
INDRIDASON**

BOOKA.

Knjiga **09**

Edicija **Žanr**

ARNALDUR INDRIDASON

GLAS ANĐELA

Naslov originala

ARNALDUR INDRIDASON

RÖDDIN

Copyright © Arnaldur Indriðason, 2003

All right reserved.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8

office@booka.in

www.booka.in

S ISLANDSKOG PREVELA

Tatjana Latinović

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Dragana Raković

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Ivan Benussi

ILUSTRACIJA PIKTOGRAMA

Aleksandar Savić

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2017.

Tiraž 1500

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

ARNALDUR INDRIDASON

ROMAN

S ISLANDSKOG PREVELA

Tatjana Latinović

GLAS ANDELA

BOOKA.

Jao meni, gde li ću naći,
Kad nadode zima, cveća?
Gde li sunčeva sjaja
I zemaljske sene?
Zidovi stoje
Nemi i hladni, na vetru
Barjaci zvekću.

Iz Polovine života Fridriha Helderlina:

Konačno je došao taj čas. Zavesa se podigla i pred njim se ukazala publika; osećao se veličanstveno kad je video ljude kako ga gledaju, i stidljivosti je odmah nestalo. Video je i neku decu iz škole i nastavnike, a učinilo mu se kao da mu je direktor škole odobravajuće klimnuo glavom. Ali publika mu je većinom bila nepoznata. Svi ti ljudi došli su da slušaju njega i njegov divni glas, za koji se čak i u inostranstvu čulo.

Žagor u publici polako se stišao, i sve oči su bile uperene prema njemu u tihom iščekivanju.

Video je svog oca u sredini prvog reda. Sedeo je prekrštenih nogu, na nosu mu naočare s debelim crnim okvirom, sa šeširom u krilu. Video je kako ga kroz naočare gleda i šalje mu ohrabrujući osmeh, bio je to veliki trenutak u njihovom životu. Odsad ništa neće biti kao pre.

Dirigent je podigao ruke. U publici je zavladała potpuna tišina.

I zapevao je svojim svetlim i lepim glasom za koji je njegov otac govorio da je božanski.

PRVI DAN

I

Elinborg ih je čekala u hotelu.

U hotelskom lobiju je stajala velika okićena jelka, a celo predvorje bilo je ukrašeno božićnim ukrasima, granama bora i blistavim kuglama. Iz nevidljivih zvučnika dopirala je „Tiha noć“. Pred hotelskim ulazom stajali su veliki autobusi iz kojih je grupa turista hrlila prema recepciji. Stranci koji će na Islandu provesti božićne i novogodišnje praznike, jer su zamišljali da je to bajkovita i uzbudljiva zemlja. Iako su tek doputovali, izgledalo je kao da su mnogi već uspeli da kupe islandske džempere i bili su spremni da se prijave u hotel u toj egzotičnoj zimskoj zemlji. Erlendur je rukom obrisao susnežicu s kaputa. Sigurdur Oli je bacio pogled preko lobija i ugledao Elinborg kraj liftova. Potegao je Erlendura za rukav i zajedno su se uputili prema njoj. Ona je već pregledala mesto zločina. Policajci koji su prvi došli na uvidaj pazili su da ništa ne bude pomaknuto.

Direktor hotela ih je zamolio da ne prave nikakvu gungulu. Upravo je tu reč koristio kad ih je pozvao. Ovo je hotel, a hoteli žive od svoje reputacije, i zamolio ih je da imaju to u vidu. Zbog toga ispred hotela nije bilo policijskih automobila sa sirenama, niti su predvorjem trčali uniformisani policajci. Direktor hotela je rekao da po svaku cenu treba paziti da se gosti ne isprepadaju.

Island ipak ne sme biti previše uzbudljiv.

Direktor je stajao pored Elinborg i rukovao se s Erlendurom i Sigurdurom Olijem. Bio je to čovek toliko debeo da je izgledalo kao da će mu odelo pući. Na sakou je imao samo jedno dugme, koje samo što mu nije odletelo sa stomaka. Pojas pantalona nestajao je negde ispod ogromnog trbuha, koji je virio ispod sakoa, a čovek se toliko znojio da nije mogao da

se rastavi od velike bele maramice, kojom je svaki čas brisao čelo i vrat. Kragna na beloј košulji bila mu je mokra od znoja. Erlendur je prihvatio njegovu lepljivu ruku.

– Hvala vam – reče direktor hotela, dišući teško kao kit. Skoro dvadeset godina rukovodi ovim hotelom i nikad nije doživio ovako nešto. – I to usred božićne gužve – uzdahnuo je. – Ne razumem kako se to moglo desiti! Kako se to može desiti? – ponovio je i bilo im je jasno da je potpuno rastrojen.

– Da li je gore ili dole? – upitao je Erlendur.

– Gore ili dole? – dahtao je debeli direktor hotela. – Mislite da li je otišao u raj?

– Da – reče Erlendur. – Baš to nas zanima.

– Hoćemo li liftom gore? – upita Sigurdur Oli.

– Ne – reče direktor, bacivši iznerviran pogled na Erlendura. – On je u podrumu. Tamo ima sobičak. Nismo hteli da ga izbacimo. I eto sada šta se desilo.

– Zbog čega biste hteli da ga izbacite? – upitala je Elinborg.

Direktor hotela je pogleda, ali ne odgovori na njeno pitanje.

Polako su sišli niz stepenište pored lifta. Direktor je išao ispred njih. Bilo mu je teško spuštanje stepeništem, i Erlendur se pitao kako će se tek popeti njim.

Pristali su da budu diskretni, svi osim Erlendura. Trudili su se koliko je to bilo moguće da se vladaju pažljivo u hotelu. Tri policijska vozila i kola hitne pomoći bila su parkirana iza hotela. Policajci i bolničari ušli su na zadnja vrata. Patolog samo što nije stigao. On je trebalo da potvrdi da se radi o smrtnom slučaju i da naruči vozilo da se prenese leš.

Koračali su dugačkim hodnikom, predvođeni kitom koji je jedva disao. Uniformisani policajci su ih pozdravili. Što su dalje išli hodnikom, bilo je sve manje i manje svetla. Sijalice na plafonu su pregorele i niko se izgleda nije potrudio da ih se zameni. Konačno su u mraku došli do otvorenih vrata kroz koja se videla mala soba. Prostor je više ličio na ostavu nego na sobu, ali u njemu su bili uzak krevet i mali pisaći sto, a na prljavim pločicama bio je prostrt ofucan otirač. Skoro uz plafon bio je prozorčić.

Na krevetu se nalazio čovek u sedećem položaju, naslonjen na zid. Bio je obučen kao Deda Mraz, sve s kapom na glavi, koja mu se spustila preko

lica. Ono se skoro nije ni videlo od ogromne veštačke bele brade. Veliki kaiš oko stomaka bio mu je otkopčan, kao i jakna. Ispod nje je bio samo u beloj potkošulji. Na srcu mu se videla smrtonosna rana. Iako je bio ranjen na više mesta, ta ga je očito koštala života. Ruke su mu bile isečene, kao da je pokušavao da se odbrani od napadača.

Pantalone su mu bile spuštene do članaka. S penisa mu je visio kondom.

– Deda Mraze, Deda Mraze, ne skreći sa staze – zapevušio je Sigurdur Oli posmatrajući leš.

Elinborg mu je dala znak da učuti.

U sobi se nalazio i mali garderober, koji je bio otvoren. U njemu su se nalazile složene pantalone i džemperi, ispeglane košulje, donji veš i čarape. Na vešalici je bila okačena uniforma, tamnoplava sa zlatnim epoletama i svetlucavim dugmićima od mesinga. Izglancane crne kožne cipele stajale su pored ormara.

Po podu su bili razbacani časopisi i knjige. Kraj kreveta je stajao noćni stočić i na njemu lampa. Na stočiću je bila samo jedna knjiga: *A History of the Vienna Boys' Choir*.

– Je li on ovde živeo? – pitao je Erlendur razgledajući prostoriju. Elinborg i on su ušli u sobu. Sigurdur Oli i direktor stajali su napolju, u sobi nije bilo mesta za sve njih.

– Dali smo mu da bude ovde – odgovorio je direktor zbunjeno i obrisao znoj sa čela. – Dugo je radio kod nas. Još pre mog vremena. Bio je portir.

– Jesu li vrata bila otvorena kad je pronađen? – upitao je Sigurdur Oli, trudeći se da zvuči vrlo službeno kako bi se iskupio za pevušenje.

– Rekao sam joj da vas sačeka – reče direktor. – Devojci koja ga je pronašla. U kafeteriji je za radnike. U šoku je jadnica, možete zamisliti kako se oseća. Direktor je izbegavao da pogleda u sobu.

Erlendur je prišao lešu i pogledao ranu na srcu. Nije mogao da zamisli kakvom vrstom noža je čovek ubijen. Digao je pogled. Na zid iznad kreveta bio je zalepljen stari, požuteli filmski plakat sa Širli Templ. Erlendur nije prepoznao film. Zvao se *The Little Princess*. „Mala princeza“. Taj plakat je bio jedini ukras u celoj sobi.

– Ko je to? – upita Sigurdur Oli s vrata, gledajući plakat.

– Piše ti – reče Erlendur. – Širli Templ.

– Ko to beše? Jel' živa?

– Ko je bila Širli Templ? – upita Elinborg zaprepašćena neznanjem Sigurdura Olija. – Da li je moguće da ne znaš ko je ona? Zar ti nisi studirao u Americi?

– Neka holivudska zvezda? – upita Sigurdur Oli gledajući plakat.

– Dečja zvezda – reče Elinborg. – Mislim da je živa. Ne sećam se. Mislim da radi nešto za Ujedinjene nacije.

Erlendur je primetio da u sobi nema nikakvih ličnih stvari. Bacio je pogled oko sebe, ali u njoj nije bilo police za knjige, CD-ova, kompjutera, niti radio i TV aparata. Samo pisači sto, stolica uz krevet sa izgnječenim jastukom i prljavom posteljinom. Sobičak ga je podsetio na zatvorsku ćeliju.

Izašao je iz sobe i zagledao se ka mračnom kraju hodnika. Osetio je slabašan smrad dima, kao da je neko palio šibice iz zabave, ili da vidi kud ide.

– Šta se nalazi tamo? – upitao je direktora.

– Ništa – odgovori direktor i pogleda u plafon. – Samo kraj hodnika. Neke sijalice su pregorele, daću da se promene.

– Otkad je on živeo ovde? – upita Erlendur i vrati se u sobu.

– Ne znam, bio je tu pre nego što sam ja počeo da radim u hotelu.

– Bio je ovde kad ste vi postali direktor?

– Da.

– Zar hoćete da kažete da je u ovom ćumezu živeo preko dvadeset godina?

– Da.

Elinborg je gledala u kondom.

– Barem je praktikovao siguran seks – reče.

– Očito nedovoljno siguran – reče Sigurdur Oli.

U tom trenutku se pojavio patolog u pratnji službenika hotela, koji se odmah potom izgubio u hodniku. Patolog je bio debeljuškast, mada po težini nije mogao ni prići direktoru hotela. Kad se on uvukao u sobicu, Elinborg je morala da izađe iz nje da uhvati vazduh.

– Zdravo, Erlendure – reče patolog.

– Šta misliš? – upita Erlendur.

– Infarkt, ali moraću bolje da ga pregledam – reče lekar. Bio je poznat po čudnom smislu za humor.

Erlendur je pogledao Sigurdura Olija i Elinborg, koji su se nasmejali na njegovu šalu.

– Možeš li da proceniš kada je to moglo da se desi? – upita Erlendur.

– Verovatno nedavno. Možda u zadnja dva sata. Jedva da je počeo da se hladi. Jeste li mu našli irvase?

Erlendur je uzdahnuo.

Lekar je spustio pokojnikovu ruku.

– Potpisaću umrlicu – reče lekar. – Pošaljite ga u mrtvačnicu u Baronstiguru, pa će ga tamo otvoriti. Kažu da orgazam liči na trenutak smrti – dodao je, gledajući leš. – Ovaj je bio dvostruki.

– Dvostruki? – Erlendur ga nije razumeo.

– Mislim, dvostruki orgazam – reče lekar. – Vi ćete to sve slikati, zar ne?

– Hoćemo – odgovori Erlendur.

– Biće to fine slike za njegov porodični album.

– Čini se da nije imao porodicu – reče Erlendur gledajući oko sebe.

– Jesi li obavio svoje? – upita lekara. Bilo mu je dosta njegovih šala.

Lekar je klimnuo glavom, izmigoljio se iz sobe i nestao u hodniku.

– Zar ne bi trebalo da zatvorimo hotel? – upita Elinborg, primetivši da je direktor ostao bez daha. – Da zaustavimo izlazak i ulazak ljudi. Ispitamo sve goste i radnike hotela. Zatvorimo aerodrom. Blokirammo morski saobraćaj.

– Za ime božje! – prostenjao je direktor stiskajući maramicu i moleći-vo pogledao Erlendura. – Pa to je samo portir!

Marija i Josif ovde nikada ne bi dobili sobu, pomisli Erlendur.

– Ova... ova... strava nema nikakve veze s mojim gostima – reče direktor, revoltiran. – To su uglavnom stranci i ljudi iz provincije, dobrostojeći svet, biznismeni i slično. Niko od njih nema nikakve veze s portirom. Ama baš nikakve. Ovaj hotel je drugi po veličini u Rejkjaviku. Pretrpani smo za praznike. Ne možete ga zatvoriti! To ne dolazi u obzir!

– Možemo ga zatvoriti, ali nećemo – reče Erlendur, pokušavajući da smiri direktora. – Ali pretpostavljam da ćemo morati da razgovaramo s nekim gostima i većinom radnika.

- O, hvala ti bože! – uzdahnuo je direktor primirivši se.
- Kako se zvao ovaj čovek?
- Gudlojgur – reče direktor. – Mislim da je imao oko pedeset godina. I u pravu ste što se tiče porodice, mislim da nije imao nikoga.
- Da li mu je iko dolazio u posetu ovamo?
- Zaista nemam pojma – uzdahnuo je direktor.
- Da li se ikada desilo nešto neuobičajeno u hotelu vezano za njega?
- Ne, nije.
- Krađa?
- Ne. Nikad se ništa nije desilo.
- Pritužbe?
- Ne.
- Da li mu se ikad išta desilo što bi moglo ovo da objasni?
- Koliko ja znam, nije.
- Da li je bio u svađi s nekim u hotelu?
- Koliko je meni poznato, nije.
- A van hotela?
- Mislim da nije, ali ja ga ne poznajem dobro. To jest, nisam ga poznao – ispravio se.
- Niste ga poznavali nakon dvadeset godina?
- Ne, ne mogu da kažem da jesam. Mislim da nije bio mnogo druželjubiv. Bio je sam kad god je mogao.
- Da li vam se čini da je hotel dobro mesto za takve ljude?
- Da li se meni čini? Ne znam. Bio je uvek vrlo pristojan i niko se nikada nije ozbiljno požalio na njega.
- Ozbiljno?
- Ne, nikad se niko nije žalio na njega. U stvari, nije bio loš radnik.
- Gde je kafeterija? – upita Erlendur.
- Odvešću vas tamo.
- Direktor je obrisao znoj sa čela; laknulo mu je što hotel neće biti zatvoren.
- Da li je često primao goste ovde? – upita Erlendur.
- Molim? – reče direktor.

– Goste – ponovi Erlendur. – Bio je ovde s nekim koga je poznao, zar ne vidite?

Direktor baci pogled na leš i pogled mu se zaustavi na kondomu.

– Ne znam ništa o njegovim prijateljicama – reče. – Baš ništa.

– Vi baš ne znate mnogo o tom čoveku – reče Erlendur.

– On je portir – reče direktor, kao da smatra da bi to objašnjenje Erlenduru trebalo da bude dovoljno.

Izašli su iz sobe. U nju je zatim ušao tim forenzičara sa svojim aparatima i nekoliko policajaca. Nespretno su se provlačili pored direktora. Erlendur ih je zamolio da dobro pogledaju hodnik i mračan ćošak iza sobe. Sigurdur Oli i Elinborg su još stajali u sobi i gledali telo.

– Ne bih voleo da mene ovako nađu – reče Sigurdur Oli.

– Njemu je sad svejedno – reče Elinborg.

– Da, verovatno jeste – reče Sigurdur Oli.

– Jel' ima nečeg u njemu? – upita Elinborg izvadiвши iz džepa kesicu s kikirikijem. Stalno je nešto grickala. Na nervnoj bazi, činilo se Sigurduru Oliju.

– U njemu? – upita.

Mahnula je glavom u pravcu leša. Sigurdur Oli se zagleda u nju i konačno shvati na šta misli. Malo je oklevao, ali onda se spusti na kolena i pogleda kondom.

– Ne – reče. – Nema ništa. Prazan je.

– Znači ubila ga je pre nego što je doživeo orgazam – reče Elinborg. – Lekar je mislio...

– Ona? – reče Sigurdur Oli.

– Pa da, zar nije očigledno? – reče Elinborg i ubaci u usta šaku kikirikija. Ponudila je i Sigurduru Oliju, ali on nije hteo. – Zar ti se ne čini kao da to sve ima neke veze s prostitucijom? Možda je bio ovde s nekom ženskom – reče. – Zar ne?

– To je najjednostavnija teorija – reče Sigurdur Oli ustajući.

– Misliš da nije? – reče Elinborg.

– Ne znam. Nemam blage veze.

2

Kafeterija za osoblje nije nimalo nalikovala na elegantan lobi hotela i ostale lepo opremljene prostorije za goste. U njoj nije bilo nikakvih božićnih ukrasa niti muzike, samo nekoliko pohabanih kuhinjskih stolova i stolica. Linoleum na podu bio je iscepan, a u maloj niši u ćošku stajali su ormarići, aparat za kafu i frižider. Izgledalo je kao da prostorija nikad nije očišćena. Na stolovima su bile fleke od kafe i posvuda su stajale prljave šolje. Stari aparat za kafu bio je uključen i iz njega je curila voda.

Nekoliko radnika hotela stajalo je u polukrugu oko devojke, još u šoku otkad je našla leš. Plakala je, i crna maskara slivala joj se niz obraze. Podigla je pogled kad su Erlendur i direktor ušli u prostoriju.

– Evo je ovde – reče direktor kao da je devojka oskrnavila svetost božićnih praznika. Oterao je ostatak personala. Erlendur je zatim njega pogurao napolje, hteo je u miru da porazgovara s devojkom. Direktor ga je začuđeno pogledao, ali nije se protivio, rekao je da ionako ima dosta posla. Erlendur je zatvorio vrata za njim.

Devojka je rukom obrisala maskaru s lica i pogledala u Erlendura, ne znajući šta može da očekuje. Erlendur se nasmešio i privukao stolicu da sedne naspram nje. Devojka je bila istih godina kao njegova ćerka, malo više od dvadeset, nesigurna i još u šoku od svega što je videla. Crne kose i mršava, obučena u ljubičasti mantil, uniformu hotelske sobarice. Na gornjem džepu bila joj je kartica s imenom. Osp.

– Da li dugo radiš ovde? – upita Erlendur.

– Skoro godinu dana – reče Osp tiho pogledavši ga. Nije joj se činilo da će je maltretirati. Ušmrknula je i ispravila se na stolici. Bilo je očito da

je u šoku što je pronašla leš. Prošla ju je jeza. Ime joj pristaje, pomislio je Erlendur. Osp – jasika. Ličila je na grančicu na vetru.

– Voliš li da radiš ovde? – upita Erlendur.

– Ne volim – odgovori ona.

– Pa zašto onda radiš?

– Raditi se mora.

– Šta ne valja?

Pogledala ga je kao da misli da ne treba to ni da je pita.

– Presvlačim krevete – odgovori. – Čistim klozete. Usisavam. Ali opet, bolje je nego raditi u prodavnici.

– A ljudi s kojima radite?

– Direktor je odvratan.

– On izgleda kao hidrant iz kojeg curi voda – reče Erlendur.

Osp se nasmešila.

– A neki gosti misle da, ako radiš ovde, imaju pravo da te pipaju.

– Šta si tražila u podrumu? – upita Erlendur.

– Išla sam po Deda Mraza. Deca su ga čekala.

– Deca?

– Na božićnoj zabavi. Za radnike hotela i njihovu decu, a i za decu gostiju u hotelu. On je bio Deda Mraz. Rečeno mi je da odem po njega kad se nije pojavio na vreme.

– To je sigurno bilo neugodno.

– Nikad dosad nisam videla leš. A i kondom... – Osp kao da je pokušala da izbaci tu sliku iz glave.

– Da li je on imao neke prijateljice u hotelu?

– Koliko ja znam, nije.

– A da li znate za neku van hotela s kojom je možda bio u vezi?

– Ništa ne znam o tom čoveku, i već sam ga se nadgledala više nego što sam htela.

– Nagledala – ispravi je Erlendur.

– Molim?

– Kaže se nagledala, ne nadgledala.

Gledala ga je kao da nešto nije u redu s njim.

– Mislite da je to sad bitno?

– Da, mislim da jeste – reče Erlendur.

Odmahnula je glavom, zamišljeno.

– Ne znaš, znači, ništa o nekim posetama? – reče Erlendur kako ne bi nastavili da se raspravljaju o gramatici. Odjednom je zamislio neki sanatorijum u kojem gramatički bolesnici idu u bademantilima i papučama, suočavajući se sa svojom bolešću: „Zovem se Finur i ne znam gramatiku“.

– Ne znam – reče Osp.

– Jesu li vrata od sobe bila otvorena kad si ga našla?

Osp je razmislila.

– Ne, ja sam ih otvorila. Pokucala sam, ali niko nije odgovorio. Čekala sam malo i taman mislila da se vratim, kad mi je palo na pamet da probam kvaku. Mislila sam da su vrata zaključana, ali odjednom su se otvorila, i on je bio tamo go, sa kondomom na...

– Zašto si mislila da su bila zaključana? – Erlendur je požurio da je prekine. – Vrata.

– Ne znam. Znala sam da je to njegova soba.

– Da li si na putu prema sobi primetila nekog?

– Ne, nisam.

– On se spremio za nastup, ali neko je došao kod njega i omeo ga. Bio je obučen u kostim Deda Mraza.

Osp je slegnula ramenima.

– Ko mu je menjao posteljinu?

– Kako to mislite?

– Na krevetu? Izgleda kao da mu posteljina dugo nije promenjena.

– Ne znam. Sigurno on sâm.

– Mora da si se prepala.

– Bilo je odvratno videti ga – reče Osp.

– Znam – reče Erlendur. – Pokušaj to što pre da zaboraviš, ako možeš.

Da li je bio dobar Deda Mraz?

Devojka ga pogleda.

– Što me tako gledaš? – reče Erlendur.

– Ja ne verujem u Deda Mraza.

Žena zadužena za organizaciju božićne zabave bila je uredno obučena, niska i imala je oko trideset godina, procenio je Erlendur. Rekla je da

u hotelu radi kao direktor marketinga i odnosa s javnošću, a Erlendura je mrzelo da je pita o detaljima tog posla; većina ljudi koje je sretao u posljednje vreme radila je nešto u vezi s marketingom. Njena kancelarija bila je na prvom spratu hotela. Pričala je na telefon kad je Erlendur došao. Novinari su čuli da se u hotelu nešto desilo, i ona je sad verovatno lagala nešto nekom od njih. Naglo je prekinula razgovor. Rekla je da ne dozvoljava da je citiraju i spustila slušalicu.

Erlendur se predstavio i rukovali su se. Ruka joj je bila suva. Pitao ju je kad je zadnji put razgovarala sa, hmmm, čovekom iz podruma. Nije znao da li da ga zove portirom ili Deda Mrazom, zaboravio mu je ime. Nekako mu se činilo da ne može da ga zove Deda Mraz. Sigurdur Oli je bio tip za Deda Mraza, njemu ni kostim nije bio potreban.

– S Gulijem? – reče ona, oslobodivši ga muke. – Jutros, podsetila sam ga na božićnu zabavu. Videla sam ga kraj ulaznih vrata. Radio je. Bio je portir, što verovatno već znate. I više nego portir, u stvari domar. Popravljao je stvari i tako.

– Okretan? – reče Erlendur.

– Molim?

– Vredan, okretan, nije ga trebalo dvaput pitati?

– Ne znam. Da li je to važno? Za mene nije nikada ništa uradio. Odnosno, nikada mi nije trebala njegova pomoć.

– Zašto je baš on igrao Deda Mraza? Da li je voleo decu? Ili bio smešan? Zabavan?

– On je bio Deda Mraz pre nego što sam ja počela da radim ovde. Tu sam već tri godine, i ovo je treći put da organizujem zabavu. On je bio Deda Mraz oba puta, kao i pre. Bio je sasvim dobar. Kao Deda Mraz. Deca su ga volela.

Izgledalo je kao da Gudlojgurova smrt nije ostavila nikakav utisak na tu ženu. Kao da je se to nije ticalo. Ubistvo je bilo samo gnjavaža za njene marketinške i PR poslove, i Erlendur se pitao kako ljudi mogu da budu tako bezdušni i dosadni.

– Kakav je čovek bio?

– Ne znam – rekla je. – Nisam ga uopšte upoznala. Bio je portir. I Deda Mraz. Pričala sam s njim samo u vezi s tim. Mislim, u vezi s ulogom Deda Mraza.

– Šta je bilo s božićnom zabavom? Kad se ispostavilo da je Deda Mraz mrtav?

– Otkazali smo je. Nije bilo druge. I zbog poštovanja prema njemu – dodala je, kao da je htela da pokaže da ipak nije toliko bezosećajna. Uzalud, Erlendur je video da je njoj bilo sasvim svejedno šta se desilo s lešom u podrumu.

– Ko ga je najbolje poznao? – upita je. – Mislim, u hotelu.

– Ne znam. Probajte da pričate sa šefom recepcije. On je bio portirov šef.

Telefon na stolu je zazvonio i ona podiže slušalicu. Pogledala je u Erlendura kao da je ometa. Ustao je i izašao iz njene kancelarije, misleći kako neće moći večito da laže na telefon.

Šef recepcije nije imao vremena za Erlendura. Turisti su se okupili oko recepcije, i on ih je upisivao s još tri recepcionera, ali jedva su postizali. Erlendur ih je pratio kako zapisuju podatke, pregledaju pasoše, pružaju ključeve, smeše se i okreću se sledećem gostu. Red je bio sve do izlaznih vrata. Erlendur je primetio još jedan autobus koji se tek parkirao pred njima.

Policijaci, većinom u civilu, ispitivali su radnike po celoj zgradi. U kafe-teriji u podrumu uspostavljena je improvizovana policijska stanica iz koje se rukovodilo istragom.

Erlendur je razgledao božićne ukrase u lobiju. Kroz zvučnike je dopirala američka božićna pesma. Iz lobija se uputio u veliku salu za ručavanje. U njoj su se prvi gosti već okupili oko raskošnog švedskog stola. Prošetao je pored stola i razgledao haringe i dimljenu jagnjetinu, hladnu prasetinu i govedu jezik, razne priloge i deserte, sladoled, torte sa šlagom, čokoladni puding, ili šta je to već bilo.

Erlenduru krenu voda na usta. Jedva da je išta prezalogajio čitavog dana.

Osvrnulo se i brzinom munje strpao u usta komadić sočnog govedeg jezika. Mislio je da ga niko nije primetio, pa mu je skoro srce stalo kad je čuo oštar glas iza leđa.

– Ali to se ne sme! Strogo je zabranjeno!

Erlendur se okrenu i ugleda kako prema njemu korača čovek s visokom kuvarskom kapom, ljutitog izraza lica.

– Šta to znači, trpati tako hranu u usta? Kakvi su to maniri?

– Ma dobro – reče Erlendur i uze tanjir. Počeo je na njega da tovari razne poslastice, kao da je upravo nameravao da večera.

– Jeste li vi poznavali Deda Mraza? – upitao je kako bi prestali da pričaju o govedem jeziku.

– Deda Mraza? – reče kuvar. – Kakvog Deda Mraza? Moliću vas da ne pipate hranu prstima. To nije...

– Gudlojgura – prekinuo ga je Erlendur. – Da li ste ga znali? Bio je portir i majstor za sve ovde u hotelu, koliko sam čuo.

– Mislite Gulija?

– Da, Gulija – reče Erlendur, stavivši velik komad hladne šunke na tanjir i prelivši je hladnim sosom. Razmišljao je kako bi trebalo da pozove Elinborg da oceni ovu trpezu. Ona je bila veliki kulinar, već godinama je pisala knjigu receptata.

– Ne, ja... kako to mislite „da li sam ga znao“? – upitao je kuvar.

– Niste čuli?

– Šta? Šta se desilo?

– Umro je. Ubijen. Nije se još pročulo po hotelu?

– Ubijen? – prostenja kuvar. – Ubijen? Šta, ovde u hotelu? Ko ste vi?

– U svom ćumezu. U podrumu. Ja sam iz policije.

Erlendur je nastavio da slaže poslastice na tanjir. Kuvar je zaboravio govedi jezik.

– Kako je ubijen?

– Ne smem da iznosim detalje.

– Ovde u hotelu?

– Da.

Kuvar se ogledao oko sebe.

– Ne mogu da poverujem – reče. – Zar neće biti cirkusa zbog toga?

– Hoće – reče Erlendur. – I te kakvog.

Znao je da hotel nikada neće moći da se reši ubistva. Neće moći da se reši tog belega. Odsad će se uvek pričati o hotelu u kojem je pronađen mrtav Deda Mraz s kondomom na penisu.

– Da li ste ga poznavali? – upita Erlendur. – Gulija?

– Vrlo slabo. Bio je portir i majstorisao je tu i tamo.

– Majstorisao?

– Popravljao. Nisam ga uopšte poznavao.

– Znete li ko ga je najbolje poznavao ovde u hotelu?

– Ne znam – reče kuvar. – Ništa ne znam o njemu. Ko je mogao da ga ubije? Ovde? U hotelu? Bože Gospode!

Erlenduru se učini da se on više brine za hotel nego za pokojnika. Došlo mu je da mu kaže da će se broj gostiju možda povećati zbog ubistva. Tako su ljudi danas razmišljali. Mogli bi da reklamiraju hotel kao mesto ubistva. Razviti kriminalistički turizam. Ali nije mu se pričalo o tome. Hteo je da sedne i uživa u poslasticama koje je naredao na tanjir. Da bude malo na miru.

Sigurdur Oli se pojavio u tom trenutku.

– Šta ste pronašli? – upita Erlendur.

– Ništa – reče Sigurdur Oli, bacivši pogled na kuvara, koji je odlazio u kuhinju da javi vesti drugima.

– A ti jedeš? – upitao je zgražavajući se.

– Nemoj sad i ti da me gnjaviš. Već sam imao situaciju.

– Čovek nije imao nikakvu imovinu, ili ako ju je imao, nije ništa držao u toj sobi – reče Sigurdur Oli. – Elinborg je našla stare gramofonske ploče u garderoberu, ništa više. Da li da zatvorimo hotel?

– Da zatvorimo hotel, jesi li ti normalan? – reče Erlendur. – Kako bi zatvorio hotel? I na koliko vremena? Da li bi trebalo da pretražimo sve sobe u hotelu?

– Ne, ali ubica bi mogao biti gost u hotelu. Ne možemo ignorisati tu mogućnost.

– To uopšte nije sigurno. Postoje dve mogućnosti. Ubica bi mogao biti u hotelu, da li gost ili radnik, ili nema nikakve veze s hotelom. Mi treba da razgovaramo sa svim osobljem hotela i svima koji odlaze iz hotela narednih dana, pogotovo ako se neko odjavljuje pre nego što je planirao. Iako sumnjam da će iko hteti tako da privuče pažnju na sebe.

– Ne, u pravu si. Razmišljao sam o tom kondomu... – reče Sigurdur Oli.

Erlendur je našao slobodan sto i seo za njega. Sigurdur Oli je seo s njim, i krenula mu je voda na usta pri pogledu na Erlendurov prepun tanjir.

– Ovaj, ako se radi o ženi, onda je ona verovatno u godinama kad može imati decu, zar ne? Zbog kondoma.

– Da, to bi bilo tako pre dvadeset godina – reče Erlendur uzimajući zalogaj dimljene šunke. – Kondomi su danas više nego kontracepcija. Oni štite od raznih pošasti, hlamidije, side...

– Po kondomu bismo mogli da zaključimo da nije dobro poznao tu, tu... osobu s kojom je bio u sobi. To je bilo nešto na brzinu. Da je dobro poznao tu osobu, možda ne bi koristio kondom.

– Ne smemo zaboraviti činjenicu da kondom ne isključuje mogućnost da se radi o muškarcu – reče Erlendur.

– Kakav je mogao biti nož? Kojim je ubijen?

– Videćemo šta će obdukcija pokazati. Ovde verovatno nije problem pronaći nož, ukoliko ga je napao neko iz hotela.

– Je! to dobro? – upita Sigurdur Oli. Gledao je Erlendura kako se sladi jelima, i malo je falilo da se i sâm posluži, ali nije hteo da skandalizuje: dva policajca koja rade na istrazi ubistva u hotelu uživaju u poslasticama kao da se ništa nije desilo.

– Zaboravio sam da vidim je li bilo nečeg u njemu – reče Erlendur između zalogaja.

– Misliš li da ima smisla da jedeš ovako na mestu ubistva?

– Ovo je hotel.

– Znam, ali...

– Rekao sam ti već, imao sam situaciju. Nisam mogao drugačije da se izvučem. Da li je bilo nečeg u njemu? U kondomu?

– Bio je prazan – reče Sigurdur Oli.

– Patolog je mislio da je doživeo orgazam. Čak dvaput, ali nisam razumeo o čemu je pričao.

– Ko će njega razumeti.

– Znači da se ubistvo desilo usred tog čina.

– Da. Nešto se desilo iz čista mira.

– Ali ako je sve bilo u redu, otkud onda nož?

– Možda je bio deo igre.

– Kakve igre?

– Seks se danas mnogo zakomplikovao od stare misionarske poze – reče Sigurdur Oli. – Znači, mogao bi biti ko god?

– Ko god – reče Erlendur. – Zašto se to zove misionarska poza? O kakvom se misionarstvu radi?

– Ne znam – reče Sigurdur Oli uzdahnuvši. Erlendurova pitanja ponekad su mu išla na nerve, jer je umeo da postavlja jednostavna, a opet komplikovana i dosadna pitanja.

– Nešto iz Afrike?

– Možda je to katolički običaj – reče Sigurdur Oli.

– Zašto misionarski?

– Ne znam.

– Kondom ne isključuje nijedan pol – reče Erlendur. – Da to bude jasno. Ne možemo ništa isključiti s njim. Jesi li pitao direktora zašto je hteo da se reši Deda Mraza?

– Ne, nisam. Hteo je da se reši Deda Mraza?

– Tako je rekao, ali nije objasnio. Moramo saznati šta je mislio pod tim.

– Zapisaću to – reče Sigurdur Oli, koji je uvek uz sebe imao svesku i olovku.

– A znamo da jedna grupa koristi kondome više od drugih.

– Da? – reče Sigurdur Oli začuđenog izraza lica.

– Prostitutke.

– Prostitutke? – ponovi Sigurdur Oli. – Kurve? Misliš da ima takve sorte ovde?

Erlendur je klimnuo glavom.

– One se bave teškim misionarstvom po hotelima.

Sigurdur Oli je ustao i cupkao pred Erlendurom, koji je pojeo sve sa tanjira i ponovo bacao pogled prema posluženju.

– Ovaj, gde ćeš ti biti za Božić? – upitao ga je zbunjeno.

– Za Božić? – ponovi Erlendur. – Biću... kako to misliš gde ću biti za Božić? Gde bi trebalo da budem za Božić? Šta se to tebe tiče?

Sigurdur Oli je malo oklevao, a onda se odvažio.

– Bergtora me je pitala da li ćeš biti sam.

– Eva Lind planira nešto. Šta to Bergtora misli? Da dođem kod vas?

– Ma ne znam – reče Sigurdur Oli. – Žene! Ko će ih razumeti? – Odmarširao je iz trpezarije u podrum.

Kad je Sigurdur Oli ušao u mračni hodnik, video je Elinborg kako stoji ispred sobe ubijenog čoveka i prati rad forenzičara.

– Gde je Erlendur? – upitala ga je, gužvajući kesicu s kikirikijem.

– Za švedskim stolom – reče Sigurdur Oli zlovoljno.

Preliminarni test urađen te večeri otkrio je tragove pljuvačke na kondomu.

3

Forenzičari su pozvali Erlendura čim su pronašli uzorak pljuvačke. Još je bio u hotelu. Mesto zločina je izgledalo kao fotografski salon. Mračni hodnik bi s vremena na vreme obasjao jak blic. Gudlojgurov leš je fotografisan sa svih strana, kao i sve stvari pronađene u sobi. Pokojnik je zatim prenet u mrtvačnicu u Baronstiguru, gde će biti urađena autopsija. Forenzičari su u portirovoj sobi tražili otiske prstiju. Pronašli su ih mnogo i upoređiće ih s policijskom datotekom. Uzeće se otisci prstiju čitavog osoblja hotela, a otkriće pljuvačke na kondomu značilo je da će morati da uzimaju i te uzorke.

– A šta ćemo s gostima hotela? – upita Elinborg. – Zar ne bi trebalo i od njih da uzmemo uzorke?

Išlo joj se kući, i odmah je požalila što je pitala; htela je da završi ovu smenu. Njoj su božićni praznici mnogo značili – nedostajala joj je porodica. Okitila je svoju kuću grančicama bora i raznim ukrasima. Pekla je ukusne kolačiće, koje je poređala u plastične kutije i obeležila po vrstama. Njena božićna večera bila je čuvena gozba, znalo se to i izvan kruga njene rodbine. Svaki Božić je za glavno jelo služila švedski svinjski but, koji usoli dvanaest dana pre kuvanja, drži ga u pacu na terasi i brine se o njemu kao da je sâma beba Isus u jaslama.

– Mislim da moramo pretpostaviti, za sada, da je ubica Islandanin – reče Erlendur. – O gostima ćemo posle. Hotel se sada preko praznika puni, i malo gostiju odlazi. Razgovaraćemo s onima koji se odjavljuju iz hotela, uzeti od njih uzorke pljuvačke i otiske prstiju. Ne možemo ih sprečiti da otputuju iz zemlje, osim ako nemamo osnovanu sumnju da ih treba zadržati. Treba nam spisak svih stranih gostiju koji su bili u hotelu

u trenutku ubistva, ne trebaju nam gosti koji su kasnije došli. Da ne komplikujemo stvari.

– Ali šta ako je to ipak komplikovano? – reče Elinborg.

– Mislim da niko od gostiju ne zna da se ovde desilo ubistvo – rekao je Sigurdur Oli, jer se i njemu išlo kući. Njegova žena Bergtora zvala ga je predveče i pitala kad će doći. Upravo sada je bio dobar trenutak, i ona ga je čekala. Sigurdur Oli je znao o kakvom se trenutku radi. Radili su na detetu, ali nije im išlo. Sigurdur Oli je spomenuo Erlenduru da su razmišljali o veštačkoj oplodnji.

– Jel' treba da im daš u teglici? – pitao je Erlendur.

– Teglici? – ponovio je Sigurdur Oli.

– U čaši. Ujutro.

Sigurdur Oli ga je prvo začuđeno gledao, ali onda je shvatio o čemu Erlendur priča.

– Šta mi je trebalo da ti kažem – breкнуo se besno.

Erlendur je otpio gutljaj neukusne kafe. Njih troje su sedeli sami u kafeteriji u podrumu. Nije više bilo gungule, policajci i forenzičari su otišli, a soba je bila zapečaćena. Erlenduru se nije žurilo. Njega niko nije čekao u njegovom mračnom stanu u soliteru. Božićni praznici nisu mu ništa značili. Dobio je nekoliko slobodnih dana i nije znao šta da radi s njima. Njegova ćerka bi ponekad došla u posetu i kovali bi dimljenu jagnjetinu. Ponekad bi im se pridružio i njen brat. A Erlendur bi sedeo i čitao, kao što bi radio i da je sam.

– Idite kući – rekao je. – Ja ću ostati još malo. Pokušaću da porazgovaram s tim šefom recepcije, koji je kao jako zauzet.

Elinborg i Sigurdur Oli ustadoše.

– Hoćeš li ti biti dobro? – upitala je Elinborg. – Što i ti ne kreneš kući? Skoro pa će Božić i...

– Šta je to s tobom i Sigurdur Olijem? Što me ne ostavite na miru?

– Pa božićni praznici su – reče Elinborg i uzdahnu. Oklevala je načas.
– Nema veze – reče. Sigurdur Oli i ona izadoše iz kafeterije.

Erlendur je neko vreme sedeo zamišljen. Razmišljao je o pitanju koje mu je postavio Sigurdur Oli, da li će biti sâm za Božić, a i o tome kako je Elinborg brinula o njemu. Pred očima mu se pojaviše njegov stan, fotelja, stari televizor i knjige po svim zidovima.

Ponekad je znao pred Božić da kupi flašu francuskog šartroz likera i pijucka ga čitajući knjige o stradanjima i smrti u vremenima kad su ljudi morali svuda da pešače, a oko Božića je to bilo posebno varljivo. Rešeni da dođu do svojih voljenih, ljudi bi se odvažili na svakakva putešestvija, borili se sa surovom prirodom i stradavali: za njihove voljene se slava roždestva Hristovog pretvarala u mòru. Neke su pronašli. Druge nisu. Nikada.

To su bile Erlendurove božićne priče.

Šef recepcije nije više imao na sebi hotelsku uniformu i oblačio je kaput kad ga je Erlendur našao u garderobi. Rekao je da je mrtav umoran i da se kao sav svet žuri kući, gde ga je čekala porodica. Čuo je za ubistvo, da, jezivo, ali nije znao kako bi on mogao biti od pomoći.

– Čuo sam da ste ga ovde u hotelu vi najbolje poznavali – reče Erlendur.

– Ne, nije tačno – reče šef, umotavajući debeo šal oko vrata. – Od koga ste to čuli?

– Radio je u vašem sektoru, zar ne? – reče Erlendur, ignorišući njegovo pitanje.

– U mom odeljenju, pa jeste, valjda. Radio je kao portir, a ja rukovodim recepcijom i prijemom gostiju, već ste to verovatno čuli. Da li znate dokle su prodavnice otvorene večeras?

Izgledalo je kao da nije nešto posebno zainteresovan da razgovara s Erlendurom i odgovara mu na pitanja, i Erlendura je to nerviralo. Nerviralo ga je to što je izgleda svima bilo svejedno kakva je sudbina zadesila čoveka u podrumu.

– Do ponoći? Otkud znam! Ko je mogao da ubije nožem vašeg portira?

– Mog portira? Nije on bio moj portir. On je bio portir hotela.

– I zašto je bio bez gaća s kondomom na onoj stvari? Ko je bio kod njega? Ko ga je posećivao? Ko su mu bili prijatelji u hotelu? Ili van hotela? Ko su mu bili neprijatelji? Zašto je živio ovde u hotelu? Kakav je to dogovor bio? Šta vi od mene sakrivajte? Zašto ne odgovorite na moja pitanja kao čovek?

– Slušajte, ja, šta...?

Šef je začutao.

– Ja samo želim da odem kući – rekao je konačno. – Nemam odgovore na sva ta pitanja. Skoro će Božić. Da li bismo mogli da se čujemo sutra? Čitav dan nisam glavu digao od posla.

Erlendur ga pogleda.

– Razgovaraćemo sutra – rekao je. Izašao je iz garderobe, ali odjednom se setio nečega što ga je mučilo otkad se video s direktorom hotela. Okrenuo se. Šef recepcije upravo je izlazio na vrata kad ga je Erlendur pozvao.

– Zbog čega ste hteli da ga se rešite?

– Molim?

– Hteli ste da ga se rešite. Deda Mraza. Zbog čega?

Šef je oklevao.

– Dobio je otkaz – reče konačno.

Erlendur je našao direktora hotela kako jede. Sedeo je uz veliki sto u kuhinji, s kuvarskom kecljom na sebi i listio poslastice s polupraznih tacni sa švedskog stola.

– Ne mogu da vam opišem koliko volim da jedem – rekao je, brišući usta kad je primetio kako ga Erlendur gleda. – Na miru – dodao je.

– Potpuno vas razumem – reče Erlendur.

Bili su sami u ogromnoj izglancanoj kuhinji. Erlendur nije mogao da mu se ne divi. Jeo je brzo, ali spretno i ne halapljivo. Pokreti ruku bili su mu nekako elegantni. Zalogaj po zalogaj je nestajao u njegovim ustima, glatko, s očitom strašću.

Bio je mirniji sada kad je leš odstranjen iz hotela, otišla policija, a i novinari koji su stajali pred hotelom; prema naredbi policije, nisu smeli da uđu u hotel jer se čitava zgrada vodila kao mesto zločina. Poslovanje hotela vratilo se u normalu. Vrlo malo stranih turista čulo je za leš u podrumu, iako su mnogi primetili gužvu i policiju i raspitivali se šta se desilo. Direktor hotela je naredio osoblju da kažu da se radi o starom čoveku koji je dobio srčani udar.

– Znam šta mislite, čini vam se da sam prava svinja, zar ne? – rekao je i prestao da jede kako bi popio gutljaj crnog vina. Mali prst mu je odskočio u vazduh, veličine kobasice.

– Ne mislim to, ali razumem zašto hoćete da rukovodite hotelom – reče Erlendur. Ali onda ga je izdalo strpljenje. – Vama je nadam se jasno da se tako ubijate – rekao je osorno.

– Imam 180 kila – reče direktor. – Svinje je teško nagojiti do te težine. Uvek sam bio debeo. Otkad znam za sebe. Nikad na dijetei. Nikad nisam mogao zamisliti da promenim životni stil, kako se to sad kaže. Osećam se dobro. Bolje nego vi, koliko mi se čini – dodao je.

Erlendur se setio kako je jednom čuo da su debeli ljudi veseliji nego mršavci. Nije bio nimalo ubeden u to.

– Bolje nego ja? – reče Erlendur, smešeći se. – Blage veze vi nemate. Zašto ste dali otkaz portiru?

Direktor je opet krenuo da jede; prošlo je nekoliko trenutaka dok konačno nije spustio viljušku i nož. Erlendur je strpljivo čekao. Video je da direktor razmišlja šta bi bilo najbolje da kaže, kako da sroči odgovor, kad je Erlendur već saznao za otkaz.

– Posao nam je slabo išao – reče konačno. – Preko leta smo pretrpani i oko božićnih i novogodišnjih praznika ima sve više i više posla, ali između toga ima perioda mrtvila, koji znaju da budu baš teški. Dobili smo direktivu od vlasnika da smanjimo troškove. Otpustimo radnike. Činilo mi se da nema potrebe imati portira cele godine.

– Ali koliko sam shvatio, on je bio više od portira. Deda Mraz. Majstor za sve. Popravljao je kvarove. Nešto kao domar.

Direktor se ponovo koncentrisao na hranu, zbog čega je nastala pauza u konverzaciji. Erlendur je bacio pogled oko sebe. Policija je dozvolila radnicima koji su završili smenu da odu kući, nakon što su zapisali njihova imena i adrese; još se nije znalo ko je zadnji razgovarao s pokojnikom, niti kako je proveo zadnji dan na ovom svetu. Niko nije primetio ništa neobično na Deda Mrazu. Niko nije video da je neko išao u podrum. Niko nije znao da li je Deda Mrazu iko dolazio u posetu. Samo je mali broj ljudi znao da je živeo ovde, da je sobičak u podrumu bio njegov dom – izgledalo je kao da ljudi nisu hteli da imaju ništa s njim. Vrlo malo ih je reklo da ga je poznavalo, a činilo se da nije imao nijednog prijatelja među kolegama. Osoblje nije znalo da li je imao nekog prijatelja van hotela.

Kao vuk samotnjak, pomislio je Erlendur.

– Niko nije neophodan – reče direktor, uperivši kobasičasti prst u Erlendura kad je popio gutljaj crnog vina. – Naravno da nikad nije ugodno nekome dati otkaz, ali nije nam potreban portir tokom cele godine. Zbog toga je otpušten. Ni zbog čega drugog. A to nije nikad ni bio neki posao, to stajanje na vratima. Oblačio je uniformu kad su nam dolazile filmske zvezde ili državnici, a inače je izbacivao skitnice koje hoće da uđu.

– Kako je on to podneo? Otkaz?

– Mislim da je razumeo.

– Da ne fali neki nož ovde u kuhinji? – upita Erlendur.

– Ne znam. Svake godine imamo manjak noževa, viljuški i čaša od nekoliko desetina hiljada kruna. I peškira i... Što, mislite da je izboden nožem iz hotela?

– Ne znam.

Erlendur je dalje gledao direktora kako jede.

– Bio je ovde dvadeset godina, i niko ga nije poznavao. Zar vam se to ne čini čudnim?

– Osoblje dolazi i odlazi – reče direktor i slegnu ramenima. – U ovoj branši je česta izmena radne snage. Mislim da su ljudi znali za njega, ali ko može da kaže da poznaje ikoga? Ne znam. Ja nikoga ovde ne poznajem dobro.

– Vi ste se ipak zadržali ovde, bez obzira na česte promene.

– Mene je teško pomaknuti.

– Zašto ste rekli da ste hteli da ga izbacite?

– To sam rekao?

– Da.

– To je samo fraza. Nisam ništa posebno mislio time.

– Ali dali ste mu otkaz i nameravali ste da ga izbacite – reče Erlendur.

– I onda neko dode i ubije ga. Izgleda da mu poslednji dani nisu bili nešto sunčani.

Direktor se ponašao kao da Erlendura nema dok je svojim gurmanskim prstima trpao u usta kolače i pudinge, trudeći se da uživa u desertima.

– Ako je dobio otkaz, zašto je još uvek bio ovde?

– Trebalo je da ode pre kraja prošlog meseca. Ja sam ga opominjao, ali nisam baš insistirao. Bolje bi bilo da jesam. Onda nam se ne bi desio ovaj cirkus.

Erlendur je ćutke gledao direktora kako uŹiva u hrani. MoŹda je to bio Źvedski sto. MoŹda njegov mraćni soliterski stan. Gotova jela koja su ga tamo ćekala. Samoća za BoŹić. Nije znao. Uglavnom, nekako je nesvesno postavio pitanje, pre nego Źto je stigao da razmisli.

– Sobu? – reće direktor kao da nije razumeo Źta ga Erlendur pita.

– Ne treba da bude niŹta posebno – reće Erlendur.

– Mislite za vas?

– Za jednu osobu – reće Erlendur. – Ne mora da bude s televizorom.

– Pretrpani smo. Źao mi je.

Direktor se zagleda u Erlendura. Nije hteo da mu policajac danonoćno visi za vratom.

– Źef recepcije je rekao da imate slobodnih soba – slagao je Erlendur postajući sve odlučniji. – Reкао je da neće biti problem i da prićam s vama.

Direktor ga je i dalje gledao. Spustio je pogled na ostatak pudinga. Odgurnuo je tanjir, izgubio je apetit.

Soba je bila hladna. Erlendur je stajao kraj prozora i pokuŹavao da gleda kroz njega, ali je u mraćnom staklu video samo svoj odraz. Već duŹe vremena nije stajao licem u lice s tim ćovekom, i primetio je kako je poćeo da stari, taj lik u mraku. Iza prozora su posvuda padale pahulje, spuŹtajući se oprezno na zemlju, kao da su se nebesa otvorila i prah iz njih prekrrio svet.

Setio se male knjige pesama koju je imao kod kuće, veoma elegantan prevod nekoliko Helderlinovih pesama. Misli su mu lutale po stihovima dok se nije zaustavio na rećenici za koju mu se ćinilo da pristaje ćoveku koji ga je gledao s prozora.

Zidovi stoje nemi i hladni, vetrokazi klepeću na vetru.